

Prepozno.

aša sosedu je bila Jalenčeva Mina. Bila je to žena sicer čudne postave, a plemenitega, dobrega srca. — Zgodovino njenega življenja je pokrivala tema. Nihče ni vedel od kodi je, nihče, kdaj in kako se je priselila v borno kočo na našem klanci, kdaj in kako je postala nje lastnica i. t. d. Bajše se ljudje s početka niso dosti brigali za njo.

Vsa njena hišna oprava je bila kaj priprosta in ubožna. Hišica se je komaj še vkupe držala, in da bi jej bil kdo izpodmaknil steber, ki je podpiral njeno ostrešje, padlo bi bilo vse na kùp. Danes, ko ne gospodari več Mina v njej, hiša je v nekoliko boljšem stanju. Ono leto, ko je bil tak grozovit vihar, da je kar kózolce in drevesa rušilo in preobračalo, zaobljubil se je bil novi gospodar, da popravi ubožno kočo, ako mu jo Bog ohrani pred nevihto in viharji. Deloma je to tudi storil, a vendar mu je letošnji sneg napravil dosti kvare, ki je prišel skozi streho celó na podstrešje.

Razven krave Belke in tete mačke ni imela Mina nobene druge živali pri hiši. No, saj jej je bila ta družba dosti. Imela je starka dovolj opraviti s tem dvojim. Belko je gnala navadno vsak dan na pašo v laz na Blatni dol. Če pa jo je kaka stvar ovirala, da kateri dan ni mogla tega storiti, odtrgala si je vendar toliko časa, da je šla nasmukat Belki jerbas leskovega perja. Kadar je bila doma in ni imela nobenega opravka, pestovala je svojo muco in se pogovarjala ž njo. Res, rada je imela živali. In to po pravici, saj ste jej tudi obe mnogo koristili: Belka jo je redila a muca branila mišij. —

Prav dobro bi se bile imele vse tri, da ni Jalenčevj Mini le nekaj grenilo njenega ubožnega življenja, nekaj, kar je huje od bolezni, huje od siromaštva in bridkosti, huje od vsega, kar more zadeti dobro materino srce. In kaj je bilo to? Nehvaležnost njenih lastnih otrok! . . .

Dvoje sinov je imela Mina, dvoje . . . a sedaj — nima nobenega več. Dokler sta bila še majhena, malozmožna, bila sta kaj dobra otroka. Ljubila sta mater, in ona . . . ona je ljubila takó goreče svoja sinčka, Franeka in Nacka. In potem? Potem pa, ko sta odrastla, ko bi bila lahko in bi tudi morala biti podpora dobrej materi, zapustila sta jo . . . in šla . . . Bog si ga vedi kam? V daljne kraje, toliko je zvedela Mina, iskat sreče, svoje sreče, ne zmeneč se za srečo materino. Od tedaj pa ni bilo glasú od njiju nič več.

Jalenčeva Mina se je zeló postarala. — To je čutila ona sama najbolje. In če se je časih nehoté spomnila, da jej bode morda skoraj umreti, prišle so jej solze v oči. In kako bi jej ne? — Dà, morala se je solziti, če se je spomnila, kako težko jej bode ostaviti ljubeznjivi živali, Belko in mačko. Vrh tega pa je vedela dobro, predobro, da ne bode nikogar, ki bi jej zatísnil oči, nikogar, ki bi žaloval po njej. In to drugo je bilo huje od prvega. —

In smrt res ni čakala dolgo. —

Nekega jutra je mukala Belka v hlevu in mačka je mijavkala okolo hiše. A ni ga bilo človeka, da bi dal mački mleka, niti da bi pognal Belko na pašo.

Stara Jeršela je šla od maše in čula to žalostno godbo. „Kje je neki Mina, da bi dala živalima jesti,“ misli si. In takój se spomni, da je bila Mina vže prejšnji večer, ko je pri njej vasovala, zeló slaba. „Kaj ko bi danes obležala?“ —

In Jeršela stopi v hišo k Mini.

„Saj sem rekla, da bote obležali. Ali vam je hudo, Mina?“ popraša bolnico stopivši k postelji.

„Dolgo ne bodem več, mati Jeršetova. Jako slabo se čutim,“ dé Mina s slabim glasom. „Ali — moja Belka in mucka! Ubogi živali! Vže vse jutro ju čujem glasiti se, ali nikogar ni, da bi jima dal jesti, in takisto tudi nikogar, da bi meni kaj postregel.“ —

„Ali vam naj pokličem Matijčevo Pepo? Pri domu je in čas ima, lahko vam kaj postreže. Saj ste jej tudi vi marsikaj dobrega storili.“

„I, recite jej, če hoče priti. Bom pa njej zapustila obleko in kar imam take drobnine, če mi bo malo postregla.“

„No, je vže dobro.“ — Jeršela otide. —

Kmalu potem vstopi Pepa. — —

„Ali vam je zelo slabo?“

„Zeló, Pepa, prav dovolj hudo mi je. Toliko te prosim, daj, postrezi mi nekoliko. Bog ti gotovo obilo povrne. In jaz ti bom tudi vže skusila plačati, kar mi bodeš dobrega storila.“

„Ne bojte se, Mina, vse vam bom storila, karkoli bote želeli. Morda se ob dobrej in skrbnej postrežbi še kaj pozdravite in . . .“

„Ne govori,“ pretrga jej bolnica besedo. „Nikoli več ne okrevam. Starost je bolezen, ki prinese gotovo smrt. In jaz, draga moja, stara sem in poleg tega tare me še naduha . . . Naj umrjem, saj rada umrjem. Samó, da bi še jedenkrat čula kaj o ljubljenih sinovih. Ljubljenih, dà še vedno ljubljenih, če tudi sta nehvaležna, nehvaležna svojej dobrej materi. — Ali, oh, oh, ne bom ju videla nikoli več! . . . Dnevi mojega življenja so pri kraji in — njiju ni nikjer! Ni ju, da bi ju pritisnila na ljubeče materino srce, dokler še bije . . .“

In jokala je bolna Mina, milo jokala.

A okrevala res ni več Mina Jalenčeva. —

Na večer petega dne, odkar se je vlegla, bilo jej je jako slabo. Sosede so se zbrale pri njej. Tudi moja babica je bila ondú. — Govoriti vže ni mogla mnogo . . . Jelo jo je dušiti . . . Gospod so prišli z Najsvetejšim ter jo pripravili na pot v večnost. Bila je popolnoma udana v voljo božjo.

Zdajci se odpró vrata in pismoñoša vstopi. Kaj hoče ta takó pozno?

„Ne zamerite, da prihajam takó pozno . . . Ali . . . če se ne motim, svétite Mini? Je-li na smrt zbolela?“

„Sevéda! Kaj ne vidiš, da ne bode več dolgo?“ odvrne soseda. „Kaj pa ti prinesesh?“ . . .

„To-le pisemce na Mino.“

„Na Mino? Od kod neki?“ čudi se soseda, odprè pismo, bere in strmi.

„Mina! Mina!“ pošepče bolnici.

„Kaj? . . . oh pustite me! Takó lepo je, kar gledam“ . . . vzdihne bolnica.

„Nace vam piše, Mina, čujte! Spomnil se vas je, vpraša vas, če ste zdravi, prosi vas odpuščenja . . .“

„Je-li res?“ šepče bolnica. „Oh, saj ni mogoče! . . .“

„Res, Mina, res je,“ trdi soseda.

„Potem pa berite, oh berite . . .“ stoče Mina s prosečim glasom, napne vse svoje poslednje moči, ter se sklone še jedenkrat, da čuje, kaj jej poroča izgubljen, a vendar tolikanj ljubljen otrok.

Soseda bere:

„Draga mati!

Vem, da se zelo žalostite zaradi mene in Franceta, ker ne veste, sva li živa ali mrtva. O bratu tudi jaz ničesar ne vem. Meni pa se sedaj sicer dobro godi, ali vest, huda vest me vedno grize in peče, da sem vam bil ne-hvaležen in sem vas ostavil v starosti. O ko bi Vi znali, kako zelo mi je žal sedaj, kako zelo se kesam! Odpustite, mati draga, odpustite! Izvestno se Vas hočem poslej večkrat spominati in — če ste v pomanjkanji, hočem Vam tudi kaj malega poslati od svojega zaslužka. Kaj vže počnete? Ste li zdravi? Bog daj, da bi bili! . . .

Z Bogom

Vaš nehvaležni, a skesani sin
Nace.

„Oh, oh,“ vzdihuje bolnica, „prepozno!“ . . . Solzé se jej vlijó po licih in onemogla se zgrudi na posteljo. Ustnici zašepeteti še besedi: „Odpustim, odpustim,“ — potem pa se zapró na večno!

Belka v hlevu je zamukala, mačka zamijavkala. Ubogi živali!

—*—

—m—

Poletne slike.

I.

Po nébesu sinjem oblake
Vetrovi mogočni podé,
Oblaki pa doli na zemljo
Poljanam se mirnim grozé.

Iz črnega šviga obraza
Jim bliskov nevróčenih srd,
In grómov beseda rohnéca
Obeta pogubo in smrt.

Oj, grózna podoba je tvoja
V nevihti besnečej, nebó!
Zatorej boječé ozíra
Na tebe se vsako okó.

Tolažba pa srca nam polni
Ob uri nevihte vsigdár:
Saj gori nad grózo višavé
Nebeški nas čuva vladár.

II.

Oj, noč prijazna je nocój,
Stvarjenje v tihem snú mirúje,
Moj vid pa góri se dvigúje,
Kjer zvezdic sveti se nebrój.

V prostore večnega nebá
Zamakne duša se goreče,
Tjá góri sili hrepeneče,
Ker ve, da ondú je domá.

Zazdí se mi, da večni Bog
Skrivnostne čul je njene vzdíhe,
Glej, zvézdico v nižave tíhe
Poslal v tešílo je nadlog.

Oj, angelj moj je zvezda ta,
Kí se na nebu je vtrnila,
In milo v noč mi zasvetíla;
Zdaj v varstvu svojem me imá.

Savo Zorán.

—*—